Die Regierung
des Kantons Graubünden

La Regenza
dal chantun Grischun

Il Governo
del Cantone dei Grigioni

Sesida dals	Communitgà ils	Protocol nr.
19 da schaner 2026	20 da schaner 2026	34/2026

Incumbensa Gredig

concernent il transferiment dals custs dal traffic public sin las vischnancas

Resposta da la Regenza

Durant la sessiun d'avust 2022 aveva il Cussegl grond concludì ina revisiun totala da la Lescha davart il traffic public en il chantun Grischun (LTrP, DG 872.100) ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 2023. La revisiun totala è principalmain stada sut l'ensaina da trais finamiras: planisaziun e regulaziun individualisada, empustaziun confurma als basegns e finanziabla sco er promoziun da la purschida chantunala en il traffic public. Cun la revisiun èn er vegnidas auzadas las contribuziuns chantunalas a favur d'averturas supplementaras che permettan a la vischnanca d'empustar – ensemen cun il chantun – purschidas che surpassan il traffic regiunal da persunas, il qual vegn finanzià da la Confederaziun e dal chantun. Il Cussegl grond ha auzà la contribuziun chantunala sin 50 fin 80 pertschient. En l'anteriura Lescha davart il traffic public era quella a 20 pertschient.
Pervia da la stgarsezza da meds finanzials federals, cunzunt en il traffic public, ha la Confederaziun rendì dacurt pli severa sia politica d'empustaziun. Uschia reducescha ella sia cofinanziaziun a partir d'in tschert dumber da pèrs da curs (da l'uschenumnada toleranza), sch'il chantun e las vischnancas empostan averturas supplementaras sin questas lingias dal traffic regiunal da persunas. Quai ha per consequenza, ch'il chantun e las vischnancas ston – sch'els insistan vinavant sin questas averturas supplementaras – pajar betg mo quellas, mabain supplementarmain er ils pèrs da curs dal traffic regiunal da persunas che crodan davent.
L'incumbensa qua avant maun pretenda ussa la distgargia finanziala da las vischnancas en connex cun las averturas supplementaras. Sco preschentà, n'è il basegn da finanziaziun supplementar betg resultà – sco descrit en l'incumbensa – pervia d'in transferiment da las chargias dal chantun sin las vischnancas, mabain perquai che la Confederaziun è sa retratga da la cofinanziaziun d'ina tscherta part da la purschida en il traffic regiunal da persunas. Quai mussa, quant fitg ch'il chantun è dependent da la Confederaziun en connex cun la finanziaziun dal traffic public, e preschenta er las ristgas respectivas, sco p.ex. il fatg, che la dinamica en la regulaziun, en la finanziaziun – che stat adina sut la resalva dal parlament federal resp. dal Cussegl grond – ed en il svilup da la purschida dal traffic public pertutga er las vischnancas. Uschia èsi er cler, che ni il chantun na po far valair in mantegniment dal stadi actual visavi la Confederaziun, ni las vischnancas visavi il chantun. Tuttina poi vegnir constatà, ch'il traffic public ha pudì vegnir extendì considerablamain en il chantun durant ils onns avant e suenter la revisiun totala da la LTrP (da 2019 fin 2025:

augment da 44 pertschient dals kilometers da curs sin via (bus) e da 35 pertschient tar la viafier). Las indemnisaziuns ch'èn vegnidas surpigliadas dal chantun èn s'augmentadas durant questa perioda da 35 milliuns francs l'onn 2019 sin 57 milliuns francs l'onn 2025 resp. per 62 pertschient. L'augment surproporziunal da las indemnisaziuns en cumparegliaziun cun ils kilometers charrads è d'attribuir a las grondas investiziuns da la Viafier retica. Tge consequenzas ch'il program da spargn da la Confederaziun vegn anc ad avair en il futur, na sa lascha betg prevesair.
Ina nova revisiun da la LTrP, che surdess al chantun 100 pertschient da la finanziaziun ed uschia l'entira empustaziun da l'avertura supplementara, na para betg cunvegnenta a la Regenza. Las vischnancas perdessan numnadamain la pussaivladad da rinforzar punctualmain la purschida, sch'i resultassan basegns spezials en la regiun. In'empustaziun tras las vischnancas senza tutta cofinanziaziun na para betg giustifitgada resguardond il princip da l'equivalenza fiscala. Perquai ch'il rom da contribuziuns è fixà en la lescha, na fa ina revisiun da l'ordinaziun nagin senn. Er betg cunvegnenta na fiss in'adattaziun da las valurs minimalas da l'avertura supplementara (dumonda e rentabilitad) en l'agiunta 2 da l'ordinaziun. Quai reduciss il grad da la cuvrida dals custs da l'entira lingia dal traffic regiunal da persunas e pudess avair per consequenza, che la Confederaziun sa retirass da la cofinanziaziun.
La Regenza è pronta da fixar la pratica executiva per determinar la cumpart chantunala a l'empustaziun da l'avertura supplementara sco suonda: Durant l'emprim onn surpiglia il chantun 80 pertschient dals custs betg cuvrids da l'avertura supplementara, il segund onn 60 pertschient ed a partir dal terz onn 50 pertschient. Sche las vischnancas fan in'empustaziun cuminaivla, s'obligheschan ellas da sa participar als custs betg cuvrids cun 20 pertschient l'emprim onn, cun 40 pertschient il segund onn e cun 50 pertschient a partir dal terz onn. Quai garantescha ina pratica transparenta e persvadenta per tut las regiuns e vischnancas. La finanziaziun degressiva ha plinavant l'effect, che averturas supplementaras vegnan empustadas là, nua ch'igl è pussaivel ch'ellas pon vegnir transferidas a media vista en la purschida dal traffic regiunal da persunas senza cofinanziaziun tras las vischnancas.
Sa basond sin questas explicaziuns propona la Regenza al Cussegl grond da midar questa incumbensa sco suonda: La cumpart chantunala vid l'empustaziun cuminaivla da l'avertura supplementara vegn fixada en il rom da la pratica executiva, e quai en moda degressiva: Durant l'emprim onn surpiglia il chantun 80 pertschient dals custs betg cuvrids da l'avertura supplementara, il segund onn 60 pertschient ed a partir dal terz onn 50 pertschient.

GRISCHUN * GRIGIONE * GRAUBÜNDEN

En num da la Regenza

Il president: Martin Bühler

Il chancelier: Daniel Spadin